Ar pascha wisuschehkliga augsta Keisara wehleschanu.

Makſa ar peeſuhtiſchanu par paſti:
Ar Peelikumu: par gadu 2 rbl. 75 kap.
beſ Peelikuma: par gadu 2 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu 1 „ 40 „
beſ Peelikuma: par ½ gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 90 „
beſ Peelikuma: par ¼ gadu — „ 70 „

Makſa beſ peeſuhtiſchanas Rigâ:
Ar Peelikumu: par gadu 1 rbl. 75 kap.
beſ Peelikuma: par gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu — „ 90 „
beſ Peelikuma: par ½ gadu — „ 55 „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 50 „
beſ Peelikuma: par ¼ gadu — „ 30 „

Mahjas Weesis.

Mahjas Weesis teek iſdots ſeſtdeenâm no plkſt. 8 ſahkot.

Makſa par ſludinaſchanu: par weenas ſlejas ſmalku rakſtu (Petit)-rindu, jeb to weetu, ko tahda rinda eenem, makſa 8 kap.

Redakzija un ekſpedizija Rigâ, Ernſt Plates grahmatu- un bilſchu-drukatawâ un burtu-leetuwê pee Petera baſnizas.

37. gada-gahjums. — Mahjas Weesis iſnahk weenreiſ pa nedeku.

№ 37. Seſtdeen, 12. ſeptembrî. 1892.

Mahjas Weesi ar Peelikumu war paſtellet un ſludinaſchanas nodot Rigâ, manâ drukatawâ un Latweeſchu grahmatu pahrdotawâ pee Petera baſnizas. Beſ tam Mahjas Weesi war wehl paſtellet beſ daudſ peenemſchanas weetâm Peterburgas un Jelgawas Ahrrigâ, wehl zitâs pilſehtâs, kâ: Jehkis: B. Peterſon un Grahwel kgu pahrdotawâs; Walkâ: M. Rudolff un Paulin kgu grahmatu pahrdotawâs; Walmeerâ: E. G. Trey un dehla kgu grahm. pahrdotawâ; Nujenê: J. Alkſne kga grahm. pahrdotawâ; Laudonâ: pee grahm. ſehjeja Karl Gruhſin kga; Jaunjelgawâ: A. Schwabe kga grahm. pahrdotawâ; Jelgawâ: Beſthorn kga grahm. pahrdotawâ, Pils eelâ; H. Allunan un Jaeger kgu grahm. pahrdotawâs; Bauſkâ: Beckmann kga grahm. pahrdotawâ; Kuldigâ: Beſthorn kga grahm. pahrdotawâ; Talſôs: H. Tow kga grahm. pahrdotawâ un bibliotekâ. Tad wehl „Mahjas Weeſi“ war apſtellet pee ſaweem zeen. draudſes mahzitajeem, ſkolotajeem un pagaſta ſkrihwereem, kurus mihli luhdſu, tahdas apſtellefchanas laipni peenemt.

Par tabakas ſmehkeſchanu un ſchnauk-ſchanu.

III.

Smehketajam wajag ſmehket wislabak no pihpes ar garu, weenmêr tihritu kahtu, kurâ kaitigas weelas atdſeeſt un peelip un neteek ar pihpes ſweedreem mutê eeſuhktas. It ihpaſchi pihpju ſpizes un kahti beeſchi un pamatigi jaiſtihra, wislabak ar amoniakâ jeb benzinâ mehrzetu ſpalwu, pee kam mitrumu zaurlaidoſchas jeb ſakoditas ſpizes pee malas metamas. Zaur to ſmehketajs bauda tikai gahſâ pahrwehrtuſchos weelu eeſpaidus. Tadêl ihſas, netihras ſpizes ir weenmêr neweſeligas; ja pee ſchahm ari peerod, tomêr ar laiku kaunee eeſpaidi uſ mahgas, ſirds un nerweem nepaliks beſ pamata. Tà ka zaurumaini kermeni weegli zitas weelas ſewî uſnem, tad koti teizami, no tahdeem pihpes taiſit. Tadêl garas mahlu pihpes, kuras arween jaatjauno, ir daudſ weſeligakas, kà koka jeb glaſura porzelanu galwinas. Wiſeem mehginajumeem, nodibinat weſelibas pihpi, zaur kuru kaitigàs weelas taptu atſchkirtas, naw nekahdu praktiſku panahkumu, bet tahs ir koti nepilnigas, kad neteek paſtahwigi pamatigi tihritas. Labaka weſelibas pihpe buhtu „juhraspuku“ galwina ar nolejamo, garu zaurumainas weelas kahtu un ſihtara ſpizite.

Kaitigaka, pat par wisnederigako pihpi, ir zigara ſmehkeſchana beſ ſpizes, un kad to wiſu iſſmehkê, lai gan tas jau palizis mitris. Pehdejo zigara puſi ſmehkejot ſmehketajs ar ſobeem ſpeeſdams, iſſûz netik ween kaitigas tabakas lapas weelas, bet ari no ſadeguſchàs zigara puſes eewilktàs giftigàs duhmu weelas, kuras ſakrahjuſchàs zigara galâ. Tadêl nekad zigaru newajag lihdſ galam iſſmehket, it ihpaſchi beſ ſpizes ne. Jautajums, waj tabakas ſmehkeſchana ir kaitiga? teek zaur tabakas duhmu ſaſtahwa dalam, kà ari zaur to, kahdâ kahrtâ teek ſmehkets, atbildets. Katrs organiſms naw tahda ſaſtahwa, ka war eeradinatees, giftigas weelas baudit, beſ kaitigumu, kà to opijuma ſmehketaji un arſenika ehdaji apgalwo. Kas jau nu reiſi eeſahzis ſmehket, tam wajag tomêr arween mehru eeturet, lai nepawairotu giftigu weelu eeſpaidus. Beſ ta ſmehketajeem zeeti jaeewehro, ka ſmehkejot nedrikſt mutê ſakrahjuſchàs ſleekas iſſplaut, zaur ko zelas daſchadas wahjibas. Newajag ſmehket ſtipru, dahrgu tabaku, kurai weenmêr ir kaitigas weelas klahtpeejauktas, lai amoniaka garſchu pawairotu. Semneeki, ſawu ſauſo lapu tabaku ſmehkedami, nekad nebauda tik ſliktu eeſpaidu, kà ſtipras patent-tabakas un luksus zigaru ſmehketaji. Tad wehl tas jaeewehro, ka newajag par daudſ ſmehket, ne rihtâ, ne preekſch maltites, nedſ wakarâ preekſch gulet eeſchanas. Newajag nekad ar to leelitees, duhmus norit jeb zaur degunu laiſt, zaur ko kaitigàs duhmu dalas paleek wehderâ un uſ dwaſchoſchanas organeem. Wiswairak kaitiga ſmehkeſchana ir ſehneem un nepeeauguſcheem zilwekeem, kureem zaur to wehdera, ſirds, plauſchu un ſmadſenu kaites zelas, tee paleek bahli un paſaudê daudſ no ſaweem meeſas un gara ſpehkeem. Sehni, kas paraduſchi agri ſmehket, palaiſchas dſerſchanâ un zitâs meeſas kaiſlibâs. Tahdàm perſonam, kam gruhti ar ſmehkeſchanu apradinatees, tapat kà nerwoſàm — pawiſam nebûs ſmehket.

Bet kadêl gan tik wiſpahrigi ſmehkê? Kur atrodas ſcha daudſreiſ gruhti manotà eeraduma peewiſziba? Kadêl pehdejôs kardos tik leelâ mehrâ kareiwjeem iſdalija zigarus, kas no pehdejeem kluwa kà mihleſtibas dahwana, gandriſ preezigaki kà maiſe, ſanemti? Kadêl ſmehkê leelaka daļa ahrſtu, pragſneeku, mahzitaji un ziti, kureem teeſcham buhtu pamatoti eemeſli, pret ſmehkeſchanu karot? — Kad zilweks ſmehkeſchanu ir eeradis, tad tas lihdſ ſinamam mehram pret kaitigeem eeſpaideem nozeetinajees, tad tabakas duhmi dara patihkamu kairinoſchu eeſpaidu uſ ſmadſenem, weizina ſmadſenu darboſchanos, atweegla domaſchanu, kadêl ari ſtarp mahzîteem wihreem koti maſ atrodas neſmehketaju. Smehkeſchana meerina juhtas, ſazel jautribu, kà tas pee kareiwjeem redſams, kureem tabaku dod, lai tee paliktu pee labas duhſchas. Tabakas ſmehkeſchana ari apmeerina iſſalkumu zaur wehdera nerwu nogurdinaſchanu. Tabaka dara eeſpaidu uſ prahteem, tapat kà opijums uſ ſmehketaju pee Turkeem. Duhmi ſkaidro muti, pawairo ſleekas, kas norihtas paweizina gremoſchanu. Pee eeraduſcheem ſmehketajeem tabakas duhmi weizina mahgas darbibu, kamêr pee ne-eeraduſcheem jauneem gadas zaureeſchana.

* * *

Gandriſ reiſâ ar ſmehkeſchanu iſzehlàs tabakas ſchnaukſchanas eeraſcha. Wiſpirms ſchi eeraſcha iſplaſàs pa Franziju ap 1610. gadu un pat pee pilsgalma bij leelâ zeenâ. Ari ſchnaukſchanai radàs ſawi pretineeki. Paweſts Urbans VIII. iſlaida pahr ſchnauzejeem lahſtus, karaleene Eliſabete ſchnaukſchanu aiſleedſa. Tagad tapat ſchnaukſchana kà ſmehkeſchana ir iſplatijuſees, it ihpaſchi Sweedrijâ, Islandê, Schotijâ, Anglijâ, Italijâ, Franzijâ, Wahzijâ un ſewiſchki Portugalê. Preekſch ſchnaukſchanas teek leetotas daſchadi raudſetas un ſmalki ſaberſtas tabakas lâpas. Ne-eeraduſcham tabakas eeſchnaukſchana degunâ ſazel ſtipru kairinaſchanu, zaur ko iſzelas ſtipra ſchkaudiſchana, aſaru tezeſchana, aſins ſakahpſchana galwâ. Schnaukſchana nozeetina nerwus, nonahwê arween wairak oſchanas nerwu energiju, rada mahkſligu kataru, balſi padara tumſchſkanoſchu, pee ka peeweenojas zaur degunu runaſchana. Degunâ eeſchnauktà tabaka nokliſt rihklê, top norihta un wahjina wehdera darbibu. Peeres dſihſlâs eewilkdamàs tabaka war wiſleelako ſmadſenu kairinajumu un pat ahrprahtibu radit. Sewiſchkas breeſmas draudê ſchnauzejeem zaur ſchnauzamàs tabakas negodigu wiltoſchanu, zaur ko pat nogifteſchanas gadas. Netik ween daſchadus ſchkidrumus, kas tikpat reebigi, kà giftigi, bet daſchas pat gluſchi neglihtas weelas, tabakai peejauz un to pawiſam padara kaitigu.

Tabakas tirgû atrodam diwejadas „prihſes“, weenu weeglaku, otru ſtipraku. Weeglakai ir amoniaka garſcha, kas mahkſligi top peelikta. Stipraká oſch ſkahbi, un pee winas modernàs ſagatawoſchanas nereti top peelikts alons un ſwina zukurs, zaur ko ir zehluſees nogifteſchanàs. Lai ſchnauzamai tabakai patihkamu krahſu dotu, tad leek klaht Frankfurtes melnumu, kas degunu padara ſkurſtenim lidſigu, bet naw giftigs, kà ari daſchadas giftigas ſehra-ſkahbes. Swina gifti, zaur medizinifku iſmekleſchanu atrod deeſgan leelâ mehrâ tabakâ. Ir iſmehginats, ka pee ſchnauzamàs tabakas ir 16 lihdſ 20 prozentu ſwina.

Wiſpahrigi ſchnauzejeem waram eeteikt, ka wineem nekad newajag melni jeb dſeltani krahſotu, pehz tintes ſmirdoſchu, jeb metala krahſâ laiſtoſchos tabaku leetot. Ja droſchibas dehl tabaku grib iſmehginat, tad to eeleek wahramâ glahſê ar koti ſtipru etiki, jeb neſtipru ſalpetera ſkahbi wahra. Tad to laiſch zaur glahſes trekteri, kas pildits ar ogku pulweri. Tagad iſtezejuſchâ, ſkaidrâ ſchkidrumâ redſ, waj giftigas weelas ir klaht pee tabakas. Ja pee tabakas ir ſehweles-ſkahbe peejaukta, tad ſchkidrums ir bruhns, tumſchs, ja ſwins, tad ſelta-dſeltanumâ u. t. t. Ja prihſi kà uſjautrinaſchanas lidſekli reti leeto, tad ta ir newainigs lidſeklis, ſmadſenu garigu darbibu pamudinat; bet ja zaur paſtahwigu ſchnaukſchanu oſchanas organi ir nozeetinati un ſawu kairibu paſaudejuſchi un deguns weenmêr ar tabaku top peebàſts, tad tabakas ſchnaukſchana ir koti reebiga, netihra buhſchana, kas dara ſliktu eeſpaidu uſ ſchnauzeju.

Jſ wiſa ta redſams, ka tabakas leetoſchana, lai gan tai ſawi ſihwi pretineeki bijuſchi, ir tagad tik leelâ mehrâ iſplatijuſês, ka gandriſ wiſâ paſaulê un walſtibu finanzês ſpehlê koti eewehrojamu lomu. Kad lihdſ ſchim tabakas leetoſchana naw apſpeeſta, tad nums ſchkeet, ka to ari neapſpeedis, kamêr paſaule paſtahwês. Tagad gandriſ katrs ſemturis un peedſihwotajs, kam ween ſaws ſemes ſtuhrits, tabaku blakus dahrſa ſaknem ſehj un audſina, kà kahdu leelu gahrdumu, protams tikai ſawai wajadſibai. Schis paradums pahrees uſ nahkoſchàm paaudſem un tabakas ſeedu laiki paſtahwês lihdſ ar zilweku dſimumu.

O. A.

No eekſchſemes.

a) **Waldibas leetas.**

Rekruſchi Widſemê, kà „W. G. A.“ ſino, ſchogad eeſauzami 3275.

Par tirdſneezibas noſazijumeem. Awiſe „Sud. Gaſ.“ dſirdejuſe, ka finantſchu miniſterija nodomajuſe iſdarit daſchus pahrgroſijumus un papildinajumus pee tagad paſtahwoſchas nodokļu kahrtibas par tirdſneezibas un zitas ruhpneezibas teeſibam. Lihdſſchineja eedaliſchana leeltirgotawâs un maſâs tirgotawâs, kà ari weenas un otras kategorijas tirgatawu iſſchkiriba tapſchot pahrgroſita. Pee tirdſneezibas apleezibu eedaliſchanas kategorijâs ari notikſchot pahrgroſiſchanas.

b) **Original-ſinojumi.**

No Limbaſcheem. Muhſu Latweeſchu beedr. ſwehtdeen, 30. auguſtâ iſrihkoja puku balli. Puku balli puſchkoja dſeedataju koris, Schmidt kga wadibâ. Balle bija peeteekoſchi apmekleta. — Tumſchàm naktim burgâ winſch, nemaſ nebaididamees, gahjis pee koleras ſlimneekeem, un tomêr, pehz jaunakàm ſinam, winſch uſturotees pilnigi weſels.

Koleras eepoteſchana wehl jauna un tadêl atturigi janogaida tahlaki pehtijumu panahkumi. A—eets.

Daſchadi rakſti.

Koleras poteſchana.

Jaunakâ laikâ, kà ſinams, ſinibu wihri iſdarijuſchi mehginumus, tiklab zilwekeem, kà ari ziteem dſihwneekeem eepotet daſchadas lipigas ſlimibas, lai winas zaur to iſſargatu, ka ſehrga nepeelip. Schahda poteſchana ir gluſchi tas pats, kas ir baku poteſchana! Leeli nopelni ſchinî leetâ ir Frantſchu mahzitam wihram Paſtêram.

Schim ſinibu wihram leeli nopelni, ka tagad wairakâs weetâs, ari pee mums Kreewijâ, eerihkotas bakteriolegiſkas ſtazijas, kur nowed ari koti daudſ zilweku, kas ſareeti no trakeem ſuneem. Jſmehginajumi neapgahſchami peerahdijuſchi, ka ſareetais zilweks wehl ir glahbjams, ja tam wehl ſewiſchki eepote trakuma gifti un ja ſareetais tikai laikus meklê un dabû palidſibu.

Eewehrojot draudoſchàs koleras breeſmas, tagad ſahkuſchi nopeetnu wehribu peegreeſt ari koleras eepoteſchanai. Pamudinats zaur Paſtêra pehtijumeem, Kreewu ahrſts Hawkins iſdarijis tahlakus mehginajumus par koleras eepoteſchanu. Teek apgalwots, ka panahkumi daudſôs atgadijumôs bijuſchi labi.

Tà nupat awiſe „Nowoſti“ iſ Pariſes dabujuſe ſinu, ka ſchinis deenâs Pariſê atzelojis Amerikanu awiſes „New-York Harald“ koreſpondents Stanhope un lizis, lai winam Paſtêra eeſtahdê eepotê koleras ſehrgu. Poteſchanu iſdarija ahrſtam Hawkinam klahteſot. Pehz poteſchanas winſch jutàs gluſchi weſels. Pehz kahdàm deenam poteſchanu atkahrtoja. Pehz tam Stanhope aiſzeloja it droſchi uſ Hamburgu, kur, kà ſinams, kolera breeſmigi ploſas, lai tà tahlaki iſmehginatu, waj ſehrga peelip jeb ne. Hamburgâ winſch, nemaſ nebaididamees, gahjis pee koleras ſlimneekeem, un tomêr, pehz jaunakàm ſinam, winſch uſturotees pilnigi weſels.

Koleras eepoteſchana wehl jauna un tadêl atturigi janogaida tahlaki pehtijumu panahkumi. A—eets.

Papirnauda.

Neſen atpakal „Mahjas Weeſa“ Peelikumâ Pilſehtneeks un Lauzineeks ſarunajàs par to, zik bihſtami ir, naudu mutê nemt, kà to, it ſewiſchki uſ laukeem, gandriſ katru deenu war redſet. Ka brihdinajums gluſchi dibinats, to peerahda ari ſekoſchais wehl jo gaſchaki.

Diwi Spaneeſchu bakteriologi,*) Akoſta un Grande Roſſi kgi, eewehrodami bihſtamo laiku, kur lipigas ſehrgas ploſas, nahkuſchi uſ domam, iſpehtit papira naudu, kahdâ mehrâ uſ tahs atrodas wiſadi ſlimibu dihgliſchi, jo, kà katram ſinams, nauda eet no rokas rokâ, to zilâ tiklab weſels, kà ſlims zilweks, naudu pat pazels iſ mehſlu tſchupas un to eebahſis kabatâ. Wini iſpehtijuſchi Spaneeſchu papirnaudu uſ Kubas ſalas un nu ſawus pehtijumu panahkumus atklahtibai iſſinojuſchi. Wiſpirms ſchee kungi neſchauboſchi atrada, ka ta papirnauda, kas ilgaku laiku gahjuſe no rokas rokâ, ir eewehrojami ſmagaka, tadêl ka pee tahs peelip daſchadas ſweſchas weelas. Pehz kahda laika wini atrada, ka uſ papirnaudas milſigâ daudſumâ attihſtas daſchadi dihgliſchi, kas war ſazelt bihſtamas ſlimibas. Diwôs atgadijumôs atrada, ka uſ weena paſcha papirnaudas gabala atradàs wairak nekà 19,000 dihgliſchu.

Abi Spaneeſchu ahrſti atgadina kahdu ihpaſchu dihliſchu ſugu, kas ſazel pumumus un kuri kuſtonus nonahwê wiſihſakâ laikâ, ja tos teem eepotê. Schos dihgliſchus wini noſaukuſchi ar ſweſchu wahrdu par „Bacillus septikus aureus“ t. i. naudas (ſelta) puwumu bazils.

Tahlak pehtidami wini atraduſchi, ka uſ naudas atrodas leelâ mehrâ ari dihgli, no kureem zelas dilonis, kakla ſehrga (difteritis) u. t. t.

Domaju, ka no ſcha zeen. publika peeteekoſchi eeredſês, ka naudu pirkſtôs nemot jabût uſmanigam, bet it ſewiſchki jaſargas, ka ta neſaduras ar puſchainàm weetam uſ meeſas, bet wiſai bihſtami ir, naudu, tiklab papira kà ari metala, nemt ſobôs! — ts.

*) Lipigu ſlimibu dihgliſchu pehtitaji.

Meſcha koki un ſibens.

Ka koku galotnes uſ ſemi ſchauſoſchos ſibeni ſtipri peewelk, ir tikpat paſihſtama leeta, kà ta, ka ſkrejoſchais ſibena ſtars beeſchi nolez no kokeem, kuri atrodas jo tuwu ehkam, un pahrnes ſawu poſtoſcho ſpehku uſ pehdejàm.

Maſak paſihſtama ir breeſmigà ſtara darbiba uſ daſchadàm meſcha koku ſugam, kadêl laſitajeem nebûs nepatihkamas tuwakas ſinas par ſibena eeſperſchanu meſcha kokôs. Pehz iſdariteem eewehrojumeem un tizameem uſſihmejumeem kahda Deenwid-Wahzijas firſta (Lippes) meſchôs, par ſibena eeſpehreeneem kokôs pagahjuſcho 1891. gadu redſams, ka ir bijuſchi pawiſam 40 ſibena ſpehreeni tikpat daudſ kokôs, ſtarp teem 25 oſolôs un tikai 2 ſchketrâs. Sche tad teek jo nopeetni apſtiprinatas domas, ka oſols ir wiswairak ſibena bihſtamais koks.

Wiswairakee ſibena eeſpehreeni atgadijàs julija mehneſî. Trahpitee koki bij bijuſchi wiſi, iſnemot weenu, weſeli. Pee 11 kokeem ſibens kehra wiſpirms galotni, pee 14 ſauſus ſarus, pee 11 zelmu un pee 4 ſalus ſarus. 34 gadijumôs ſibens noſkrehja gar zelmu ſemê, weenâ gadijumâ winſch ſaſkaldija koku divâs dalâs, 3 gadijumôs winſch noſlihdeja, neapkaitejis, gar koku ſemê, un neweenâ gadijumâ winſch nepahrlehza uſ kahdu blakus koku. Jſnemot 6 ſaſkalditos zelmus, wareja 31 reiſâ noteikt, ka ſibens ir ſekojis koka garuma ſchkeedram, 3 gadijumôs winſch bij ſkrehjis wairak wai maſak rinkweidigi ap zelmu. No atſewiſchki ſtahwoſcheem kokeem bij trahpiti 5, no malas kokeem 6, no gaiſmâ ſtahwoſcheem 8, no eeſlehgti ſtahwoſcheem 21. No noſperteem kokeem bij wiswairakee pahri par 5 aſem augſti, tikai diwreiſ ſibens bij trahpijis ſemakus kokus. Pawiſam no 1874. g. ir Lippes meſchôs tikuſchi no ſibena trahpiti 578 koki, no kureem leelakais daudſums (81) 1884., maſakais (4) 1883. gadâ. Schi ir tikpat tizama, kà pamahzoſcha un intereſanta ſtatiſtika.

Vaironis.

Ragana.

Teika.

Kahds puiſis reiſ nakti ſirgus ganidams ap puſnakti redſ, kà otra mahju ſaimneeze, kura ir leela ragana, ar baltu dweeli pee kahjas ſtaigà pa wina ſaimneeka ganibam, un ſaka: „Nemu, nemu, bet ne wiſu, nemu, nemu, bet ne wiſu!“ To dſirdot, puiſim eenàk prahtâ, to druſku pajokot: tas peeſeen apauſchus pee kahjas un ari ſtaigà pa ganibu un ſaka: „Nemu, nemu, es atkal wiſu!“

No rihta mahjâs pahrgahjis, tas apauſchus peekabinaja pee wadſcha, bet kad meitas gahjuſchas gowis ſlaukt, tad ne lahſi peena naw warejuſchas iſſlaukt un tad ari eeraudſijuſchas, kà no apauſcheem peens ſtraumem tezejis ſemê, tà tad puiſis bijis to wiſu tur ſawahkis, raganai pakal daridams.

Aukuperons.

tuwojotees, ari sagli muhs pawisam naw aismirsuschi. Nakti no 30. uf 31. augustu uslaufts kahds trakteeris. Sagli laikam darbâ tranzeti, tà ka warejuschi drusku naudu panemt. Dzirkstele.

No Skultes. Jk kursch, kas scho apgabalu tuwaki apskatijis, buhs eewehrojis, ka schis nowads peeder pee turigajeem; wisapkàrt redsi brangas druwas un glihtas ehkas. Skulteeschus tik redsi brauzam brangeem kumeleem. Wiss tas leezina, ka sche smaida daudsi labaki apstakli, nekà zitôs nowadôs. Weenigais pelnas awots, kas Skulteeschus tik augsti zet, ir sweja, lai gan ta schogad naw tik bagata, kà zteem gadeem. Ar seemas labibu mehs newaram lepotees, jo reti kad ta isdodas labi. Rudsi pee mums ir paplahni un, pawasaras aukstuma dehl no augschanas aiskaweti, paihsi salmôs, bet pilni breeduschu graudu. Wisas wasareja schkiras stahw lihds schim it krahschnas un dod sehjejam preeku pilnas zeribas uf bagateem augleem, kad tik no krusas un nakts salnam teek pasargata. Jurmalneeks.

Wehl no Skultes. Muhsu Labdaribas beedribai 30. augustâ schejeenes Mikelsemneekôs bij sawads isrihkojums „salumu swehtki, saweenoti ar puku balli". Daudsi no weeseem, kuri bij daschi no tahleenes eeraduschees, loti gaidija uf dseedataju kora dseedaschanu, kura aisween mehdsa puschkot katru isrihkojumu; bet todeen pirmo reisi bij isnehmums. Tam par eemeslu bij, ka kora zentigais wadonis, skolotajs Behrsin kgs, deemschèl bij newesels. Wakars zitadi pagahja, kà jau aisween sche mehds buht, deesgan kahrtigi. — Zeturto gadu mehs jau darbojamees ar jaunas draudses skolas ehkas buhwi, bet tagad israhdas, ka ari pat wehl schoruden neisdosees galâ tikt ar scho brihnum garo darbu. Deesgan slikti, ka skolai tik ilgam jamitinajas ihretâs, puslids ne-ehrtâs telpâs. —i—is.

No Weetalwas. Schejeeneeschi teek schogad beeschi ween peemekleti ar ugunsgrehkeem. Tà nakti no 15. uf 16. augustu atkal Weetalwas Sneedses saimneekam Silinam nodega kuhts, ratniza un 40 asu malkas, kas ari turpat bija klaht peekrauta. Ugunei par laupijumu wehl krita 16 aitas. Pehrnruden ari winam nodega rija. Ehkas bijuschas apdroschinatas. — Sch. g. 29. septembrì schejeenes draudsei buhs eewehrojama swehtku deena. Weetalwas basnizai tiks swineti 75-gadu pastahweschanas swehtki; uf to deenu buhs wairak mahzitaju, kas turès deewkalposchanu. —s.

No Weetalwas apkahrtnes. Ka rudens jau tuwojas klaht, to rahda neween wisas laika grahmatas un kalendari, bet jo gaischak rudee kalni, lejas un druwas. Augusta mehnescha eesahkumâ ik katrs semkopis loti schaubijàs, waj schogad wasaraja, kura ihsti kupla isauguse, wehsà un leetainà laika dehl nogatawoschotees, kad seemas sehja wisu mehnesi wehlak par eerasto laiku nogatawojusès, t. i. bijuse plaujama tik ap augusta widu; bet no augusta 8. lihds 30. deenai pastahwigi karstais laiks, ap 30° R., un ari wehlakais siltais laiks sahzis wasaraju balinat. Rudsus sche sahka plaut no 8. augusta deenas. Rudsi gan tad wehl nebij pilnigi gatawi, bet mihlàs maisites truhkums peespeeda daschus, plaut pat negatawus. Zehlons tahdam rudsu truhkumam bija pagahjuscha gada leelàs rudsu zenas, kad daschi wisus wezos rudsus pahrdewa, un scha gada rudsu lehnà nogatawoschanàs. Protams, ka rudsu sehschana, sehklas truhkuma dehl, nokawejusès. Labibas kulschanu Weetalweeschi wehl isdara ar sentehwu daikeem „peedarbâ". Rudsu birums esot daschads, seedeschana schogad weetam neisdewusès. Wasarajas lauki apsola ihsti brangus augkus, jo ilgus gadus tik kupla wasaraja ne-esot peeredseta. Gandrìs ik katru saimneezi sche war dsirdet suhrojamees, ka kahpostu nebuhschot, jo galwinas wehl ap „Behrtuleem" ne-esot „eegreesuschàs". — Meteors, kas redsets daudsi weetâs nakti no 11. uf 12. augustu, ari schejeeneeschus no meega bij istrauzejis. Tas redsets scha deenwidus rihta pusè, kad tas, leelu sposchumu isplatidams, bijis gandrìs tik augsti usnahzis, kur saule tagad ap brokasta laiku, tad sposchums pasudis un pehz tam iszehlees loti leels stipram pehrkonam lidsigs ruhzeens. Gaismiņš.

No Jeswaines pagasta. Mehs gan baidijamees, ka nedabusim nemaf seena, bet tagad laiks jauks, tà ka aiskawejuschees semneeki to wareja sawàkt. Rudsi jau ir kreetni ween pakuli un ari apsehti. Meeschi, kas agri eesehti, ir noplauti un labi noauguschi. Ausas labas, lini widuweji, bet eekschâ ir daudsi nesahlu. — Ugunsgrehki muhsu pagastu apmeklè loti beeschi; jo tepat wasarâ ihsâ laikâ nodega septinas ehkas, starp kuràm bija diwas rijas, diwas klehtis; no pirmàs tika isglahbtas mantibas, bet otrâ sadega wiss. Saudejums wairak kà 500 rbl. 26. augustâ nodega S. mahjâ kuhts plkst. 12 deenâ. Pee kuhts atradàs ratniza, kurâ bija wisas sirgu leetas. Lopus gan isdsina, bet ratnizâ atrodoschàs mantibas sadega wisas, bes weeneem darba rateem, kurus weztèws, ahrâ wilkdams, apdedsinajàs. 28. augustâ atkal nodega weena rija un puischa klehtina. — Garnadschi apmeklè muhs deesgan ar saweem nedarbeem. Gr. Ernsts.

No Wez-Peebalgas. Laiks pee mums pastàw peemehrigi labs, laudis naigi rihkojas rudsu laukus kahrtodami un rudsus apsehdami. Rudsi auguschi bij labi, bet birums loti wahjsch, kà ilgus ilgus gadus nebij redsets, tapèz, ka seedu laiks bij loti slikts. Wasaraja gan auguse laba, bet wehl gluschi saka; tà ka lini ari sali, tad lauku nokopschana nokawejàs loti wehli. — Nakti no 20. uf 21. augustu K. saimneekam nodega rija. Rija no pascheem wehl nemaf nebijuse kurinata, ko gan lai nu mahk, kad kutamais laiks pee durwim un rija guk pelnu tschupinâ! Ehka bij apdroschinata sawstarpejâ nguns apdroschinaschanas beedribâ. — Wez-Peebaldserschi no truhkumu zeeteju loterijas islosejuma winnejuschi uf kahdeem 600 kuponeem tikai 2 winnestus. Peteris Zvaigzne.

Wehl no Wez-Peebalgas. Wez-Peebalgas pils drupi rehgajas wehl tagad pee luteranu basnizas uf kahda uskalnina. Kà wezôs rakstôs redsi, pils tika uszelta 1345. g. no Rigas erzbiskapa Fridrika. Wehlak Rigas erzbiskaps, Frommholdts, atdewa 1356. g. Wez-Peebalgas pili Turaidas waldneekam un bruneneekam Bartoldam von Tiesenhausenam kihlam. Tolaik, kad Widseme bij sem Polu waldibas, tad Wez-Peebalga lihds ar Jaun-Peebalgu no 1599. g. peedereja Polu kara spehka wadonam Matisam Debinkam, Pernawâ, bet kad Widseme krita pee Sweedru walsts, tad 1625. g. kehninsch Gustafs Adolfs atdewa Peebalgu admiralam Karlam Gilderheim. Pehz tam 1670. g. bij Peebalga atkal Sweedrijas krona ihpaschums un kluwa peeschkirta kehnineenei Hedwigai Eleonorei par atraitnes mantojumu. Wispehdigi, kad 1710. g. feldmarschals grafs Borifs Scheremetjews eeguwa Rigu un Widseme tapa peedalita Kreewu walstei, tad Scheremetjews, pehz kara eewehrojameem darbeem, eesneedsa Keisaram Peterim Leelajam luhgumrakstu, Peebalgas dehl. Keisars Peters Leelais laipni Borisa Scheremetjewa luhgumu paklausija. No ta brihscha nu Peebalga lihds ar Jaun-Peebalgu un Witku muischu peeder jo projam grafa Borisa Scheremetjewa pehznahzejeem (nahkoscheem dsimumeem). — Pahreesim uf Wez-Peebalgas tagadejo sadsihwi. Wez-Peebalgas isrihkojumôs naw nekahdas schkirschanàs starp saimneekeem un kalpeem waj kalponem, kà to esmu peeredsejis zitâs pusês, it ihpaschi Kursemê. Tà ari wisâs dsihwes buhschanâs naw nekahdas leelas schkirschanas starp saimneeku un wina algadscheem (deenastneekeem). Saimneeks ir pee darbeem pirmais un, waru teikt — pehdejais; sewischku darba waditaju jeb „preekschstrahdneeku" neatrodas neweenâ mahjâ. Saimneeks ar sawu gimeni satizigi dsihwo kopâ ar deenastneekeem. Wahrdu sakot: schejeenes saimneeki dalas gandrìs wisôs deenastneeku preekôs un behdâs. — Schejeeneeschi materialâ sinâ tahlu naw tikuschi, ir waina meklejama „gruhtajôs laikôs". Tà tad Wez-Peebalgas wehsture ir raiba, un daschâs weetâs un leetâs der ziteem par labu preekschsihmi.

Zvaigzņu Andžs.

No Litenes. Muhsu Litenes pagasts sastàw no kahdeem 120 saimneekam, kuru leelakà daļa ir rentneeki, bet ir ari laba daļa gruntneeku. Turibas sinâ Liteneeschi atrodas widejâ stahwokli, bagatu naw un ja ir, tad kahdi diwi, trihs; tahdu gan naw, kuri sawus dehlus jeb meitas suhtitu pilsehtâ skolâs. Daudseem saimneekeem ir wairak dehlu, kureem mahjâs pee tehwa naw peeteekoschi darba deesgan, tà ka wini pa leelakai daļai pawada laiku brihwâ, neka nedaridami. Te waretu ar to ispalidsetees, ka laistu dehlus amatâ jeb ari suhtitu skolâ, jo lidsekku skoloschanai ir daudseem deesgan. — Laikrakstus pee mums, salidsinot ar saimneeku skaitu, lasa deesgan maf: pawisam kahdus 10—13 eksemplarus. Wiswairak isplatitais un lasitais laikrakstis pee mums ir wezu wezais „Mahjas Weesis", tad „Balss", „Baltijas Wehstnesis" un weens eksemplars „Austruma". Mums ir ari sawa dseedaschanas beedriba, kuras koris (jo beedribâ bes dseedatajeem ir ari klusee beedri) sem zeen. skolotaja Bruhnin kga wadibas peekopj jauku wairakbalsigu dseedaschanu un weizina muhsu jauneklu un jaunawu starpâ sabeedrigu sadsihwi. Ir isrihkots deesgan daudsi isrihkojumu, ka sakumu swehtki, basari, u t. t., pirmee ihpaschi schogad itin brangi isdewàs. Beedribas lozekleem tik to war pahrmest, ka wini, eestahjuschees kori, atkal drihsi isstahjas no ta, tà ka naw nemaf eespehjams, kreetni eemahzitees dseedat, no ka zeesch beedribas kora usplaukschana un attihstischanàs. Pee muhsu weesigas sadsihwes ir peeskaitamas ari tà sauktàs „masterkas", kurâs jaunee laudis swehtdeenas wakarôs mehds jautri un preezigi palihgsmotees, dejodami, dseedadami un zitadi laiku kawedami. Kroga balles pee mums ir gandrìs beiguschas sawu gaitu, ko war usskatit par labu joli no muhsu jauneem laudim. Daudsi labaki ir sapulzetees sawâs paschu mahjâs un tur jautri un peeklahjigi padejot un sarunatees, nekà kroga duhmu un sihwà smakas pildità istabâ rinkot. — Tagadejs gads Liteneescheem buhs deesgan gruhti panesams, jo rudsus un linus maitaja krusa, ari kartupeleem ta stipri ween kaiteja, jo teem laksti sen nowihta un apakschâ ari naw it neka, tà ka no 8 puhru stahdijuma labi ja 16 war dabùt. Tà ka no lineem gaidama masa pelna, tad galwenakà wehriba naudas dabuschanas leetâ japeegreesch seemas brusu un slihperu weschanai, kura noteek Witebskas gubernas dalâ, Wilakas meschôs. Te no seneem laikeem Liteneeschi par seemu nopelnija labu grasi. Bet wajag zeret uf zitu pelnas weetu un taupigi saimneekot, tad, par spihti wiseem gruhteem laikeem, warès tikt zauri.

Liteneetis.

No Trubnikowas, Nowgorodas gub. Muhsu apgabalu wehl weenumèr apmeklè pastahwigs leetus, jo reti kad ir deenas 3—4 jauks laiks. Schi gada rascha ir pawisam wahja, tà ka no wasarajas naw ko domat. Zaur tahdu pastahwigu leetu seena eewahkschana deesgan aiskawejusès, jo dascheem wehl ir puse plawas neplautas. Rudsus seht eesahkam tikai beidsamajâs deenâs augustâ, kur jau zitôs gadôs tika sehti 4. augustâ. Ziti, kureem jo semakas weetas, newar nemaf eesèt. —neeks.

No Jaun-Nikolajewskas. Wasara jau beidsas un rudens eenem tahs weetu, bet aisgahjeja mums paliks ilgam peeminâ sawa pahrleezigà slapjuma dehl, kadèl ari wehl redsi daudsi neplautas plawas. No lauku augteem wislabaki ir auguschi rudsi un ausas, kamèr meeschi tikai wideji, lini zaur pastahwigu leetu bija sagahsti weldrê, tà ka labas schkeedras newar zeret; kartupeli gluschi panihkuschi, sihzini. — Muhsu jaunekli, kas no pawasara labs pulzinsch kopojàs uf wairakbalsigu dseedaschanu swehtdeenam, bet wehlak daudsi, to eeskatidami par gruhtibu, atrahwàs, tagad, brihwlaischanas swehtkôs, atwadotees no sawa lihdschinejà wadona, noskandinaja daschas dseesminas. Aukuperons.

c) Baltijas notikumi.

Widsemes konsistorijas rudens juridika nolikta uf 5. oktobri. Kandidatu eksameni sahkschotees 1. oktobrì.

Majoru un Dubultu telegrafa nodalas un Majoru pasta nodala, kas te pa wasaras peldu laiku bija atwehrtas, slehgtas 10. septembrì.

Par Zehsu aprinka I. eezirkna ismekleschanas teesnesi, kà, „D. Z." sino, eezelts lihdschinejais Arensburgas ismekleschanas teesnesis Perè kgs, uf Rigu pahrzelta Ribson kga weetâ.

Zehsis Widsemes gubernators, kà „W. G. A." sino, atwehlejis atklàt pee Wez-Peebalgas peederigam Jahnim Osolam grahmatu drukatawu un pahrdotawu.

Ikschkiles un Stopinu pasta nodalas, kas tur bija atwehrtas pa lehgera laiku, tagad jau slehgtas.

Kursemes kara klausibas komisija sino, ka schogad aprinka komisiju sehdes dehl eesaukschanas kara klausibâ notiks schahdâs deenâs:

Jelgawas aprinki:
I. kantons, Jelgawâ — 1. now.
II. „ „ — 4. „
III. „ „ — 9. „

Bauskas aprinki:
I. kantons, Bauskâ — 6. now.
II. „ „ — 2. „

Tukumas aprinki:
I. kantons, Tukumâ — 6. now.
II. „ „ — 2. „

Talsu aprinki:
I. kantons, Talsôs — 6. now.
II. „ „ — 2. „

Kuldigas aprinki:
I. kantons, Kuldigâ — 6. now.
II. „ Saldû — 2. „

Wentspils aprinki:
I. kantons, Wentspilî — 5. now.
II. „ „ — 2. „

Aisputes aprinki:
I. kantons, Aisputê — 2. now.
II. „ „ — 6. „

Grobinas aprinki:
I. kantons, Grobinâ — 4. now.
II. „ „ — 7. „
III. „ Leepajâ — 2 „

Jaunjelgawas aprinki:
I. kantons, Jaunjelgawâ — 2. now.
II. „ Jehkabstatê — 7. „

Ilukstes aprinki:
I. kantons, Griwâ — 6. now.
II. „ Ilukstê — 1. „

(K. G. A.)

Par Sakas muischas mahzitaju, kà „D. Z." dsirdejuse, eewehlets Jelgawas mahzitajs G. Seesemans, kas scho weetu ari peenehmis.

Grobinas aprinki par Lejas-Bahrtawas sirgu kantona preekschneeku, kà „K. G. A." sino, eezelts weetejais tautskolotajs A. Skarre.

d) No zitàm Kreewijas pusem.

Keisara Majestate, kà „Wald. W." sino, Iwangorodas zeetoksni 1. septembrì noturejis kara spehka smotru, pee brokasta runajis schahdus wahrdus: „Pateizos Jums, kungi, par wisu. Ar wisu esmu loti meerâ; monewris wispahrigi isdewàs loti labi; smotra tapat; pee smotras sirds preezajàs un esmu laimigs redsot, kahds sposchs stahwoklis Manam kara spehkam." — Warschawas kara apgabala komandeers, generaladjutants Hurko, atbildedams uf Keisara Majestates schehligo runu, pazehla pokalu un ussaukdams weselibas, runaja schahdus wahrdus: „Keisariskà Majestate! Atkaujat mums, Juhsu ustizigas un neaprobeschoti padewigas — waru apgalwot — slawenas armijas preekschneekeem tukschot pokalus uf Juhsu Majestates, muhsu Augstà Waldneeka, muhsu tehwischkà Komandeera weselibu, ilgu muhschu un slawu!" — Pehz tam Hurko, issaukdams Keisareenes Majestates weselibu, runaja schahdus wahrdus: „Uf Keisareenes Majestates, muhsu schehligàs Zareenes-Mahtes weselibu, kura Kreewijas saldatu zeeschanam weenmèr lihdsi juht!" — Pehz brokasta Keisara Majestate apkampa generaladjutantu Hurko un winam wehl reis pateizàs par wina apgabala kara spehka sposcho stahwokli.

500 rbl. leelee winnesti II. 5% premiju aisnemuma 53. islosejumâ, krita uf sekoscheem numureem.

Ser.	Nr.	Ser.	Nr.	Ser.	Nr.	Ser.	Nr.	Ser.	Nr.
8	33	3567	18	7460	8	11874	29	15604	7
43	47	3579	3	7544	10	12024	10	15693	39
76	46	3766	26	7548	18	12078	23	15970	33
157	27	3774	35	7568	36	12110	45	16154	8
175	42	3782	12	7644	6	12169	39	16161	26
195	10	3812	38	7693	4	12253	36	16319	33
453	30	3818	8	7883	13	12371	11	16417	3
562	42	4187	45	8027	28	12410	9	16466	16
607	43	4441	42	8032	15	12425	27	16498	44
623	8	4443	3	8080	19	12470	40	16518	13
666	26	4524	35	8177	2	12709	33	16583	16
700	36	4536	38	8538	18	12762	36	16597	23
727	18	4537	19	8613	34	13010	31	16809	49
772	44	4599	41	8620	12	13033	10	16969	43
789	13	4614	33	8634	31	13097	49	16976	21
901	30	4706	27	8720	5	13103	13	17026	12
904	14	4803	8	8784	35	13180	49	17027	37
966	5	4831	35	8942	32	13230	41	17166	45
984	23	4855	37	9052	18	13233	34	17170	48
986	49	4865	17	9104	39	13302	23	17218	8
988	4	4970	38	9122	41	13321	30	17334	4
1038	9	5025	34	9185	39	13433	31	17367	32
1111	8	5112	32	9210	33	13476	9	17399	14
1166	3	5139	18	9517	50	13582	28	17405	6
1234	44	5302	11	9536	15	13755	29	17530	47
1242	11	5515	48	9547	35	13972	33	17560	46
1258	30	5518	23	9584	38	14038	23	17597	31
1408	31	5562	46	9598	16	14089	25	17642	48
1490	47	5698	13	9810	9	14201	16	17704	18
1545	35	5938	33	9824	50	14214	41	17704	47
1622	34	6001	25	10009	35	14238	30	17803	17
1777	9	6003	2	10037	24	14287	10	17976	49
2155	20	6147	18	10083	36	14526	23	18089	16
2254	19	6174	47	10277	42	14583	26	18237	36
2255	49	6240	47	10350	14	14613	45	18241	3
2266	39	6263	50	10826	13	14658	45	18296	41
2377	12	6286	39	10982	40	14660	46	18347	47
2381	31	6373	20	11066	43	14869	50	18705	37
2570	12	6425	26	11079	46	15069	18	18745	32
2588	42	6649	45	11176	20	15129	8	18774	29
2590	19	6662	36	11214	25	15147	33	18832	36
2618	5	6705	10	11298	14	15150	3	18854	40
2668	30	6731	20	11305	18	15176	48	18958	31
2820	36	6875	40	11309	18	15200	40	19362	50
2823	41	7016	41	11320	34	15217	13	19440	26
2915	10	7153	36	11343	33	15380	42	19481	3
3016	37	7199	35	11348	45	15461	7	19511	50
3072	13	7330	9	11497	10	15464	26	19526	30
3188	21	7336	48	11536	12	15495	21	19628	33
3402	11	7353	9	11564	25	15530	43	19729	18
3438	19	7406	16	11732	46	15554	46	19758	49
3504	33	7418	14	11870	37	15591	21	19773	17

Amorisetas tika sekoschàs 96 Serijas: 187, 405, 878, 955, 1276, 1368, 2088, 2534, 2689, 2778, 2796, 2941, 3580, 3610, 3717, 4070, 4214, 4562, 4649, 4992, 4999, 5138, 5204, 5307, 5375, 5451, 5481, 5710, 5754, 5814, 5900, 6259, 6361, 6804, 7175, 7459, 7495, 7632, 7851, 8197, 8271, 8338, 8354, 8775, 8959, 9037, 9403, 9404, 10128, 10372, 10406, 10413, 10519, 10755, 10939, 11010, 11026, 11186, 11261, 11462, 11712, 11918, 11947, 11962, 13020, 13044, 13354, 13518, 14469, 14623, 14678, 15053, 15667, 15909, 16032, 16268, 16358, 16415, 16439, 16773, 16860, 17049, 17255, 17427, 17547, 17605, 17757, 17799, 18240, 18651, 18837, 18974, 19074, 19230, 19698, 19988.

Sinas par koleru. Pehz „Wald. W." Nr. 197 issludinatàm sinam Peterburgâ no 5.—6. sept. saslima 32, nomira 12 pers. un no 6.—7. saslima 44, nomira 11 pers., Maskawâ 4. sept. saslima 22, nom. 8 pers.; wisâ walstî, eeskaitot abas galwas pilsehtas un Sibirijas gubernas, pehdejâs deenâs saslimuschi 9873 un nomiruschas 4371 pers. Samaras gubernâ 3. sept. nomira 443 personas un 4. sept. 340 personas.

Peterburgas metropolits Isidors, 93 gadu wezumâ, nomira scho pirmdeen.

Senakais finantschu ministris Wischnegradskis scho otrdeen aizseloja uf Krimu.

Junkuru skolàs, kà „Now." sino, obligatoriski eewedischot jauno walodu mahzischanu.

Isweschanas aisleegums uf Norwegiju. Atteezotees uf Norwegijas pasta pahrwaldes issludinajumu, top aisleegts suhtijumôs no Kreewijas uf Norwegiju issuhtit: leetotu weschu, drahnas, gultdrahnas un wati, lupatas, spalwas, wilnu un wisada weida swaigus waj kaltetus dahrsu un saknu augus.

Tirdsneezibas noligums ar Persiju. Usfahkdama Kreewu-Perseeschu tirdsneezibas noligumu isstrahdaschanu, finantschu ministerija sakrahja papreeksch jo sihkas sinas par muhsu tirdsneezibu ar Persiju un Afganistanu. Schahdâ usdewumâ generalschtaba generalmajors Bajews tapa aiskomandets uf tureeni. Winsch eesuhtijis finantschu ministerijai jo sihkas sinas par sawu zekojumu. Generalmajora Bajewa isdaritee pehtijumi ir no leela swara tiklab politiskâ kà tirdsneezibas sinâ un taps, kà domajams, isdoti sewischkâ grahmatâ. („Now. Wr.")

Pahrgrosijumi uf dselsszeleem. Uf dselsszeleem nodomats eewest eewehrojamus pahrgrosijumus. Par stazìju un pusstazìju preekschneekeem un winu paligeem, kà ari wirskonduktoreem, tapschot eezeltas tikai tahdas personas, kuras eepasinuschàs ar telegrafu buhschanàm, pee kam lihdschinejam personalam top uslikts par peenahkumu, weena gada laikâ, rehkinajot no tahs deenas, kur schahds nolikums issludinats, ismahzitees telegrafet. Zentralpahrwalschu stazìju kantorôs par eeredneem taps peenemtas tikai tahdas personas, kuras prot telegrafet. Pee katras dselsszeļa pahrwaldes dibinajama sewischka eksaminazijas komisija, kura pahrbauda uf weetam peeteikuschos kandidatus, waj tee ari prot telegrafet. (Pet. Wed.)

Sehrkozinu fabrikas. Atkal, kà „Now. Wr." sino, eekustinats jautajums, ka tahs sehrkozinu fabrikas buhtu slehdsamas, kuras isgatawo weenkahrschus sehrkozinus, kad winu ihpaschneeki ne-eewed lihdſ 1. janwarim 1893 tà saukto ugunsdroscho sehrkozinu isgatawoschanu.

Warschawa. Bijuschà keisara Wilhelma I. gardeſtsmanis generalabjutants, firsts Antons Radsiwills, pehdejà laikà Lodsà saslimis wajaschanas traukumà. Firsts no Lodsenas nahkdams, bija Lodsà apstajies tahdà weesnizà, ka tweenes winsch peepeschi par jawu dsihwotta logeem un durwim sahka schaut, ne kam ezirzinoties tahdu apkalpotaju. Firsts tagad atrodas wahrgabtigo stahwoklî.

Usbrukums Dselsszeka wilzeenam. Jf Warschawas saksta awisei „Woſk. Wiſt.", ka uf Warschawas-Wienas dselsszeka, pusstacijas Wloschi tuwumà, kahda laupitaju banda usbrukuse wilzeenam. Tà ap pulkst. 11 wakarà pretscha wilzeens Nr. 141 tapa islaists no Warschawas. Kà runais top, diwi wagoni bijuschi peelahdeti ar dahrgàm prezem, kas nolemtas Lodsas stazijai. Wilzeens bij 8. werstê tik ko Wloschi staziju atstahjis un brauza 11. werstê lehnam tahlak, jo teitan bij eewehrojams slihpums, kad ap 20 tehwinu isnahza no kruhmeem, uslausa wagonu durwis un sahka prezes mest if wagoneem laukà. Wilzeens tapa apturets, bet konduktori newareja neko isdarit, jo laupitaju pulks bij daudſ leelaks. Ar lihdſi wadajamo dselsszelu telegrafu tapa telegrafets uf Warschawu pehz palidsibas. Pehz 20 minutem ari atbrauza lokomotiwa ar Warschawas stazijas preekschneeka palidzeenu Augustinowitschu un Struschewsku, diwi schandarmeem un kahdeem 12 strahdneekeem. Pa starpam laupitajeem laimejàs ar prezem isbègt. Dalu preschu tee gan atstahja gulam, eeraudsidami, ka wajataji turpojas. Lihdſ schim laupitaji wehl naw useeti.

Par behrnu nonahweschanam Lodsà. Kà awisei „Nowosti" if Lodsas top rakstits, behrnu nonahweschanas tur gluschi parasta leeta. Nepaeet ne weena deena, kur uf weenas waj otras eelas netop atrasts pa behrna lihkam, ja pat pa diwi waj trihs, pee kureem atrodama patwarigas nahwes sihmes. Ofizieli tapis peerahdits, ka Lodsà isnàk par gadu lihdſ 800 emmas. Te nu jajauta, kur schahs seemas leek sawus paschu behrnus? Zaur teesu statistiku peerahdams, ka behrnu nonahweschanas prahwas sistaisa ap 90 prozentus no wisàm slepkawibu prahwam, jebschu wismasakà prozentu dala no behrnu nonahwetajam nahk teesas preekschà, kurpreti wiſs wairums paleek paslehpees un isbèg pelnitam sodam. Weenas nedelas laikà Lodsà tapa peerahditas 11 behrnu nonahweschanas, pee kam tikai 3 gadijumòs behrnu slepkawneezes tapa useetas.

Krasnojarskà isgahjuscho swehtdeen atklohja pirmo semkopibas un ruhpneezibas isstahdi.

No Rigas.

Latweeschu teatris. „Rose un Rosite", tà sauzas luga, kuru isgahjuscho swehtdeen israhdija pirmo reis uf muhsu skatuwes. Lugas saturs, ihsumà, schahds: Barons von Hermensteins, baukeeris, nahzis gruhtôs naudas apstaklos un tadèl saderina savu meitu Rosi, pret winas gribu, ar bagato Felikſu von Wardenu. Pehdejais, kas tik ko tapis pilngadejs, akli paklausa sawa aisbildna, justizrahta Belmana eeteikumam, lai Rosi usrunatu par sawu lihgawinu. Bet Rose mihl sawa tehwa bankas meikala pirmo komiju, Teodoru Saldawu, kuru barons atlaisch no weetas, tiklids dabujis sinat wina sakaru ar sawu meitu. Saldaws tagad apmetas uf ihri pee kahdas Gertrudes Griminger kdses, kura isihrè jumta istabas. Tepat isihrè istabu ari trakgalwigais leelais bagatneeks Feliks von Wardens, kursch bija apsolijees pehz saderinaschanàs aiszelot, bet pateesibà paleek turpat pilsehtà un grib uf kahdàm nedelam eepasihtees ar nabagu lauschu dsihwi un ismehginat pats sew maisi nopelnit, kadèl peenem weetu pee kahda adwokata par norakstitaju. Feliks drihſ ween te eemihlejas Griminger kdses meità Rositê un, gribedams winu suhro likteni atweeglinat, atraitnei peesuhta kahdus 75,000 rbk. naudas, nodewejam pawehledams eestahstit, ka leelà suma nahkot kà mantojums no tuwina rudineeka, kas aiszelojis uf Ameriku. Griminger kundse, tagad bagata kapuse, noeet pee bankera von Hermensteina apwaicatees par sawu mahsu, kura ar baronu preetsch kahdeem gadeem pasuduse, bet pateesibà ir tagad barona seewa. Te wina sastopas ari ar sawu ihpaschneeku Felikſu von Wardenu, kuru wina bija nosurejuse par weenkahrschu skrihweri un dabù sinat, ka ari leelo bagatibu peesuhtijis schis pats Wardens, kas atnahzis atsazitees no saderinaschanàs ar barona meitu, tadèl ka mihlot Griminger kdses Rositi. Beigàs barons atlauj sawai meitai prezet Saldawu un galu galà — diwi pahri laimigi! — Wahrnas-Skaidrit kdses Rose bija it patihkama sawà zeetejas lomà, bet leelakos lawrus schini wakarà neschauboschi ispelnijàs Akmentiņ jkdse sawà Rosites lomà. Graudiņ-Rumneek kdses Gertrude Griminger kundse bija ihsta nama mahte, kura, ja wajadsigs, prot sawas teesibas ar duhri aisstahwet. Barona von Hermensteina seewa Eidokſija — Esarlauk jkdse — zentàs sawu usdewumu zik spehdama ispildit. Trakgalwigo Felikſu von Wardenu tehloja Brigaderkgs, kas schini lomà jutàs koti neomuligs. Tas pats jasaka ari par Freiman kga Teodoru Saldawu un Rudsit kga sulaini Schani. Ari Meerlauk kga rentjès Hektors Lewenfelds jutàs apspeests sawà lomà. Peeteekoschi labi sawas lomas israhdija Janson kgs bankeeri Hermensteinu, Kozin kgs justizrahtu Belmani un Wahrnas kgs leitnantu v. Dillenu. Nams bija mehreni apmeklets. K.

Jaunas pilsehtas domneeku wehleschanas, kà „D. Z." no tizamas puses dsirdejuse, uf eekschleetu ministra pawehli notikschot Rigà jau schogad, turpretim Widsemes aprinku pilsehtàs nahkoschà gadà.

Baltijas politekniką preekschlasijumi eesahkschotees 15. sept.

Terbatas mahzibas apgabala kurators N. A. Lawrowskis pahrbrauzis no Peterburgas Rigà.

Wahzu amatneeku beedribas amatneezibas skolà mahziba eesahksees swehtdeen, 27. sept.

Jaunais nodoklis, kas nemams no pajautrinaschanàs biletem Keisareenes Marijas eestahschu reforam par labu, kà Rigas polizijmeistars „P. A." issino, nahks spehkà no 1. oktobra sahkot. Markas pa 2, 5, 10, 25 un 50 kap. jauslipina uf katras pahrdodamas biletes.

Slawenais schachspehletajs Tschigorins, atbrauzis Rigà un eesahk scho sestdeen leelà Gildê fazenschanos schacha spehlê pret 30 pretineekeem.

Katrindambja Dseed. beedriba turpmak nodomajuse isrihkot teatra israhdes.

Peterburgas Ahrrigas Dseed. beedriba par koru wadoni peenehmuse Gerlina kgu.

Rigas rikschbrauzeju beedriba isgahjuscho swehtdeen israhkoja otro skreeschanos, uf kuru bija daudſ skatitaju eeraduschees. Pirmà fazensibas skreeschanà peedalijàs Albrechta „Ideals," Makarowa „Waschnijs un Frenkela „Krutais." Godalgu 200, waj 60 rbk. newinneja neweens firgs. Otrà skreeschanà I. godalgu, 100 rbk., winneja Stolterfota „Herta" un II. godalgu, 50 rbk., Bergholza „Polkans." Treschà fazensibas skreeschanà winneja I. godalgu, 75 rbk., „Herta" un II. godalgu, 25 rbk., Schwarza melnais ehrselis „Fausts." Beigàs uskahpa gaisà Liskewitsch kgs ar sawu gaisa balonu un no kahdu 500 pehdu augstuma nolaidàs ar krihtamo sargu lejà. Scho swehtdeen, 13. sept., ir atkal skreeschanàs. Pehz skreeschanàs tapat pazelsees atkal gaisà daità Branislaw Schedik ikdse un nolaidisees no eewehrojama augstuma ar krihtamo sargu semê.

Strehlneeku dahrſs neschauboschi peeder pee wisskaistakeem dahrseem muhsu pilsehtà, bet to war apmeklet tikai beedri. Swescheem isdewiba, scho jauko dahrsu apskatit un pastaigatees pa winu ehnaineem, glihteem zelineem, tikai retumis. Pateiziba tadèl [illegible] winu sajuu un tad israhko kahdus israhkojumus ar mehrenu eejas maksu, kurus war apmeklet ari nebeedri. Isgahjuscho swehtdeen nu bija israhkots konzerts ar ugunoschanu, kas bija peewilzis labu teesu apmekletaju. Publikai bija sagatawoti daschi pahrsteigumi. Tà leelu jautribu sazehla gaisa balons, pee kura bija peestiprinats krihtamais sargs tapat kà nelaika Lerì'am. Balonam pazelotees lihdſ ar to usbrauza augschà kahds lellis, kas no sinama augstuma, tapat kà Lerì jeb tagad Liskewitschs ar krihtamo sargu nolaidàs semê. Israhkojums no publikas tapa ar labpatikschanu usnemts. —s.

Deenas pawehles Rigas pilsehtas polizijai. Pehdejà laikà tapis eewehrots, ka mehslu un atkritumu dobes tihrijot netop leetoti nekahdi desinfekzijas lidsekli, zaur ko apkahrtnê slikts gaiss top isplatits. Lai schahdas weselibai kaitigas nekahrtibas taptu nowehrstas, usdodu eezirknu pristawu kungeem isskaidrot wiseem namu ihpaschneekeem, ka wineem peenahkas pee katràm tihrischanam tihritajam dot wajadsigo wairumu desinfekzijas lidsekku preeksch desinfizeschanas. Par schi nosazijuma pareisu ispildischanu es daru pristawu kungus atbildigus.

— Tà, ka esmu atsinis par nepeezeeschami wajadsigu, kertees pee lidsekleem, aissargat lauschu weselibu pret lipigàm slimibam, kas waretu tapt isplatitas zaur tirgoschanos ar leetotàm drahnam, es nosaku, ka tirgoschanàs ar wezàm drahnam, apawu, lupatam un wispahrigi wezàm leetam, top nobeigta. Schi nosazijuma pilniga ispildischana top usdota Maskawas Ahrrigas 1. eezirkna weetu ispildidamam pristawam un wina paligam.

Sahdsibas. Lubanes eelà, namà Nr. 18 peemahjojoschais pilsonis Pauls Meiers sinoja polizijai, ka 31. augusta wakarà, kur winsch stipri eereibis buhdams brauzis no Sarkandaugawas uf Aleksandra eelu, if kules tapuschi issagti 372 rbk. skaidrà naudà un sudraba pulkstenis ar kehdi, 30 rbk. wehrtibà. Aisdoms krita uf suhrmani, bet kursch leedsas nosceegumu isdarijis. Tà ka pee wina ari nekas naw atrasts, leeta wehl top turpinata likumigà zelà.

— Uf Jelgawas dselsszeka Renges stazijas dsihwojoschais Adolfs Freibergs sinoja polizijai, ka 6. septembri uf Strehlneeku dahrsa eelas pa rikschoschanas laiku, wina seewai nosagts selta pulkstenis ar kehdi, ap 50 rbk. wehrtibà.

Nelaimes gadijums fabrikà. 1. septembri „Prowodnikà" fabrikà maschinists Jekabs Eks 45 gadus wecs, nodarbojàs maschinu tihridams, pee kam zaur neusmanibu winam labàs rokas pirmais pirksts tapa sadragats. Winu eewetoja slimnizà.

Atrasti lihki. 31. augustà pee plostu tilta Daugawà tapa atrasts kahdas ap 30 gadus wezas Ebrejeetes lihkis un nodots sekzijas kambarim. Ismekleschana dehl peederibas ispehtischanas ussahkta.

— 3. sept. pee Libeka salas Daugawà tapa atrasts jau satruhdeschanà pahrgahjis kahdas nepasihstamas, ap 40 gadus wezas seeweetes lihkis un nodots sekzijas kambarim. Ismekleschana no teesas ussahkta.

Laupischana. Uf Skolas eelas peemahjojoschais semneeks Jahnis Dsilna sinoja polizijai, ka 31. aug. uf Duntesmuischas eelas winam usbrukuschi trihs nepasihstami zilweki un nolaupijuschi ap 6 rbk. naudas, weenu pistoli un diwi naschus. Ismekleschana ussahkta.

Peepescha nahwe. 2. septembri no rihta Bruneneeku eelà Nr. 6, Ottomara Glesera dsihwokli atnahza kahda nepasihstama, ap 30 gadus weza seewa, kura turpat peepeschi saslima un ap pulksten 2 pehz pusdeenas nomira. Lihkis tapa nodots sekzijas kambarim un dehl winas peederibas ispehtischanas sperti wajadsigee soli.

Islikts behrns. 3. septembri Ramanowa eelà, namà Nr. 17, koridorà tapa atrasts wihreeschu dsimuma jaunpeedsimis behrns. To eeweetoja dsembeschanas eestahdê.

Ugunsgrèks. Pee Lehgerlauka Nr. 19 kahdà schkuhnî 31. augustà uguns iszehlàs, ko Jelgawas Ahrrigas ugunsdsehsaju komanda un Wez-Gahsenes zeema ugunsdsehsaji drihſ nodsehsa. Saudejums maſ eewehrojams.

Juhrmalas notikumi.

Atrasts behrna lihkis. Dselsszeka stazijas „Karlsbad" tuwumà, meschà 29. augustà tapa atrasts pilnigi satruhdeschanà pahrgahjis jaunpeedsimuscha behrna lihkis. Ismekleschana ussahkta un dehl mahtes ispehtischanas sperti peederigee soli.

(R. P. P. A.)

Grahmatu galds.

Redakzijai peesuhtitas schahdas jaunas grahmatas:

1) Kr. Kurpnieka, Meginums kà jaraksta.

2) N. Buchenrode, Korneta skola (ar isskaidrojumeem Kreewu, Latweeschu un Wahzu walodàs).

3) Dr. med. H. Krannhals, Par koleras isplatischanos un pretlidsekleem pehz muhsu tagadeja sinaschanas stahwokla par scho slimibu. Latw. walodà tulkojis K. Bertrams.

4) Programa tautas gara mantu krahjejeem sastahdita priwatbozenia E. Woltera wadibà no dascheem Peterburgas Latweeschu studenteem. (Jelgawas Latw. Beedr. Rakstneezibas Nodalas isdota).

5) A. Laiminsch, Mahrtina Lutera masais katkisms skolam un mahjam.

Saimneezibas padomi.

Lidsekliš pret labibas ehdaju. Daudsreis labibas apzirknôs eeweeschas kukainis, pasihstams sem nosaukuma „gardegunis", kursch isèd labibas graudeem kodolus. Schi kustona aisdsihschanai derigi apini, kuri jafaleek labibà, kas tai pilnigi nekaitigi, bet gardegunis no teem laischas kà Schihds no krusta. Derigi klehtis turet tihras, lai gardegunim naw tschuschu, kur no nepatihkamas smakas paglahbtees.

Martiņš.

Kà atdsit Skudras. Daudsreis melnas un sarkanas skudras usskrit kokeem un pukem, no kuràm teem daudſ jazeesch. Derigs lihdsekliš winu atsdsischanai ir smalki pelni, kuri jaapkaisa ap koku. Pelni pehz salihschanas jaatmaina pret sauseem.

Martiņš.

Semenu seemas apsegs. Semenem seemà wajaga tahda apsega, kas pee tam winàm pasneegtu pahrtikas weelu. Mehslus wirsû likt buhtu nedroschi, jo sem teem eemitinajàs peles, un isnihzina augu saknites. Ir daudſ labaki, semenes apklàt pirms seemas eesahkschanàs, ar wirzà salaistitu semi. Ja pee tam peejauz senes drusku gipsa, tad buhs jo labaki. Zaur tahdu apkopschanu ogu rascha leelisli pazelsees, jo gipsis ir semenu auglibas labakais weizinatajs.

P. Plavinskis.

Kugneezibа.

Pretschu un pasascheeru twaikoneem zeku ministris aisleedsis wadat lupatas, neisstrahdatas ahdas un zitus dsihwneeku produktus.

Muhsu kugu ihpaschneekeem un kapteineem. Esmu sastahdijis un nodomajis drihſi gaismà laist pilnigaku farakstu par wiseem teem Kursemes un Widsemes sehgel-kugeem, kuri leelaki par 100 reg. toneem un mehdſ braukt uf ahrsemju ostam. Schis farakstis sastahdits pehz „Bureau Veritas" parauga un tanî usnemtas wisslihkakàs sinas par katru kugi. Isdewumam tiks peeliktas wisu muhsu kugu ihpaschneeku dsihwes weetu pilnas adreses. Darbs jau tik tahlu gataws, ka to war nodot drukà; tikai truhſt wehl man sina par to, zik standartu, zik smaguma tonu (dead weight), zik pudu kugis lahdè, kahdas sinas it nekur naw drukatas, bet kuras tomèr no pahrleeku leela swara pee frakschu dabuschanas un kugu nofrakteschanas. Tadèl laipni lubdsu wisus kugu ihpaschneekus, man peesuhtit jo drihſi schihs sinas schahdà weidà:

kugis „Aurora" lahdè 170 standartu,
500 smaguma (ogku) tonu,
waj 23½ kiblu,
waj 31,500 pudu.

Ja schihs sinas man drihsumà peesuhtis kugu ihpaschneeki, tad isdewumu warès jau scho rudeni nodrukat. Mana adrese: Rigà, Muzneeku eelà Nr. 7. A. Bandrewitschs.

Sinas par Latweeschu kugeem. Schoners „Julie Alide," kapt. Kalninsch, no Rigas sehgeledams, 30. aug. sasneedsis Brüggi; „Michael", kapt. Müllers, 28. aug. eegahjis Charlestownà; barka „Kolumbus", kapt. P. Bauers no Liverpoolas eedams, 6. sept. eegahjis St. Duchene Newbrunswikà (Amerikà); „Emma", kapt. Melkis, 1. sept. dewees no Gooles uf Rigu; Wentspilneeks „Silwanus", kapt. Plahzinsch, 30. aug. atstahjis Leithu, uf Wentspili eedams; Rigas barka „Japan," kapt. Didrichsons, no Rigas sehgeledama, 1. sept. sasneedsis Liverpoolu; 3-m. schoners „Catharina", kapt. Jansons, „Anna Olga" kapt. Matusals, un gaselschoners „Mafirbe", kapt. Rosenfelds, no deenwidu puses braukdami, 3. sept. pagahjuschi garam Helsingerai. No Liverpoolas wehsta 2. sept., ka Rigas barka „Japan", kapt. Diedrichsons saduhrusès ar kahdu nepasihstamu kugi, pee kam „Japan" dabujuse weeglakus apskahdejumus. Rigas barkai „Lucinde", kapt. Silinsch, uf Gooli ellas muzas wedot, zelà lahdinsch sahzis apskahdetees (muzas tezet) un kugis eegahjis Gibraltarà. Pehz pehdejàm wehstim kuga un lahdina apskatitaji eewèl weenu dalu no lahdina iskraut, kautschu gan naw mestas domas, ka kugi tiks aiswilkt lihdſ Goolai, lai zaur to nowehrstu stauweschanas isdewumus. Schoners „Wladimir", kapt. Mereuts, 2. sept. dewees no Bonesas uf Rigu. — Kà wehsta, barku „Lucinde", twaikonis salidsis wilkt no Gibraltara uf Gooli par 700 mahrz. sterlinu (ap 7000 rbk.).

Lihdſ 10. septemberim 1892. g. Rigà atmahkuschi 1182 kugi un isgahjuschi 1149 kugi.

Jf muhsu weesigàs sadsihwes.

Rigas Latw. teatris. Swehtdeen, 13. sept., plkst. 7 wak.: israhdis „Rose un Rosite." Orginal skatu luga 5 zehleenôs, Scharlotes Birch-Pfeiffer. Latwiski tulkojuse O. S.

Pawasara beedr. Swehtdeen, 13. sept., plkst. 6 wakarà: Dabrsa slegschanas balle.

Rigas Seedona pal. beedr. Swehtdeen 13. sept., Wingrokaju sahlê pulkst. 8 w.: Puku balle.

Walejas wehstules.

K. B. — N. Juhsu wehlejumos nesspehjam schoreis ispildit.

Lej. At. Pehz labas taisnibas tà newar wis suhtit, bet ir daudſ algadijumi, kur mehs rakstus esam sanehmuschi, tahdejadi suhtitus. Par sinamo rakstu waresim tik tad dot kahdu spreedumu, kad buhsim to sanehmuschi.

A. W. — S. Paieizamees par Juhsu labwehlibu muhsu laikraksta labà.

Sw. A. — L. „Mahj. W." taps peesuhtits uf jauno dsihwes weetu. Siklahrigi gaidisim uf intresantajeem matrialeem, kurus krahjat. Nowehlam labas sekmes wisà darbibà!

Aukup. — N. Juhsu otrs raksts sastahdits pawisam nesaprotami, kadèl tas paleek neisleetots.

A. Th. — Wihz. Zeram Jums drihsumà pasneegt tuwakas sinas kahrotà leetà. Red.

Deewkalpojumi.

Swehtdeen, 13. septembri 1892. g.

Jahna baznizà	pulksten	9	mahzitajs	Bernewitzs.
" "	"	2	"	Lange.
Gertrudes baznizà	"	½2	"	A. Walters.
Jesus baznizà	"	10	"	Bergmanns.
Martin baznizà	"	5	"	Taube.
Trihsweenibas bazn.	"	8	"	Bankins.
Pahwila baznizà	"	½9	"	C. Walters.
" "	"	5	"	C. Walters.
" "	"	6	"	C. Walters.
Lutera baznizà	"	½9	"	Paukschens.

No ahrsemem.

Kolera ahrsemês. Berlinê scho pirmdeen saslima 3 personas, kas bija atzelojuschas no Hamburgas. — Spandawà nomira kahds kugneeks kolerà. — Hamburgà no swehtdeenas pusdeenà lihdſ pirmdeenai pusdeenà saslima 241 un nomira 115. — Altonà isgahjuscho sestdeen saslima 20 un nomira 7 pers. — Briselê swehtdeem saslima 3, nom. 2, Antwerpenê sasl. 23, nom. 5. Roterdamà pirmdeen nomira 1 persona ar Asijas koleru. Parisê isgahjuscho sestdeem sasl. 50 un nom. 13, Hawrê sasl. 6 un nom. 3 pers.

Wahzija. Keisars Wilhelms Anklamà pee manewreem nokritis no sirga, bet par laimi ne-eewainojees.

Austro-Ungarija. Asijas kolera pehdejàs deenàs parahdijusès ari Krakawà, kur jau 3 zilweki ar scho sehrgu nomiruschi. Ari Podgarzê, Krakawas tuwumà, kahdas 4 personas miruschas schini sehrgu.

Tcheku studenti Pragà issludinajuschi adresi Gladstonam, salidsinadami Irus ar Tschekeem. Gladstons top slawets, tadèl ka isturotees taisni pret Ireem.

Franzija. Presidents Karno bija atbrauzis Schatelroà, kur apmekleja tureenes eerotschu fabriku. Sche winu apsweizinaja Kreewu wirsneeki, kuri pahrrauga no Kreewu waldibas pastelleto eerotschu isgatawoschanu. Karnos sneedsa wirsneekeem roku un sarunajàs ar wineem labi ilgi.

Italija. Bija ispauduschàs walodas, ka Neapolê parahdijusès kolera. Romas medizinalwalde tagad atsauz ispaustàs walodas par nepateesàm; weselibas stahwoklis wisà Italijà esot labs.

Telegramas.

Peterburgà, 10. sept. Kà „Birsch. Wed." sino, tad drihsà laikà atkal eesàks apspreest Kreewu-Wahzu muitas leetas.

Peterburgà, 10. sept. „Wald. W." sino, ka zeku ministra paligs Iwastschenko un indirektu nodokku departamenta direktors Jermolows eezelti par finantschuministru paligeem, finantschu ministrijas wispahrejàs kanzlejas direktors Kobeko par finantschu ministrijas padomes lozekli un departamenta wizedirektors Romanows par direktoru finantschu ministra wispahrejà kanzlejà. Finantschu ministra paligs Törners uf diweem mehnescheem atwalinats.

Swinemindê, 21. (9.) sept. Sche sasl. 2 un nomira 2 personas koleras sehrgà.

Parisê, 21. (9.) sept. Giersa weselibas stahwoklis eewehrojami labojees; zerè, ka Giersam drihſ buhs eespehjams, apmestees Franzijas deenwidòs. — 5000 Dahomeeschi wakar usbruka Frantschu karapulkeem pee Dogbas, bet tika atsisti atpakaļ, pee kam eenaidneekam krita wairak nekà 1000 personas un atnehma daudſ ahtrschaujamos eerotschus. Franzuschi saudeja 4 miruschus, starp teem 2 ofizeeri, un 10 tapa eewainoti.

Briselê, 22. (10.) sept. Sche iszehlusès kolera; eedsihwotaji koti usbudinati.

Konstantinopolê, 22. (10.) sept. Sche leelds pulkôs top israiditi softi.*) Kahdi 2000 softi sestdeen apzeetinati un ar kugi no Konstantinopoles aisweſti projam, naw sinams, uf kureeni; wispahri wisi soli top slepeni tureti un awisem aisleegts, par to ko sinot. No waldibas puses top weenkahrschi isskaidrots, ka softi mahzibu eestahdès nemot pahrswaru.

*) Muhamedanu augstskolu audzekni. Red.

Ihpaschneeks un isdewejs: Ernsts Plates.
Atbildoschais redaktors: Dr. phil. Arnolds Plates.
Дозволено цензурою. — Рига, 10 сентября 1892 г.

Augstu laimi
uz
supła svetkeem
Veinbergu Julijam
Rigâ.

Laima Tevim mîli, mîli
Nakotné lai uzsmaida!
Cenſotees arveenu naigi,
Lai Tev nekas nebaida!

Sirsnigi novelé **M. M.**

Nurmuischu pagasta teesa,

Rigas aprinkî, ribinadamees uſ Rigas apgabala teesas nolehmumu no 8. jukija ſch. g., zaur ſcho dara ſinamu, **ka pahr nelaika Paltmales meldera Peter Behrſina atſtahto mantu teek konkurſs iſſludinats.** — Paradu deweji teek uſaizinati triju mehneſchu laikâ, t. i. lihdſ 1. dezembrim ſch. g., uſdot ſawus praſijumus pee ſchahs teesas, zitadi tee ar ſaweem pagehrejumeem pehz termina wairs netiks eewehroti. Tapat dibinajotees uſ Widſemes ſemneeku likuma no 1860. g., 900. panta pamata, teek uſaizinati paradu praſitaji, kuru dſihwes weetas ſchai teeſai naw ſinamas, eeraſtees pee Nurmiſchu pagaſta teeſas 1. dezembri ſch. g., pulkſt. 10 no rihta, dehl akorda dereſchanas min. konkurſes leetâ.

Kuri neatnâks, teem buhs japaleek meerâ ar to, ko ziti norunas.

Nurmuischu pag. teesâ, 28. aug. 1892.
№ 1021. Preekſchſehdetajs: **J. Dalphy.**
2 Skribwers: **Zirits.**

Adwokats Stroinowskis
ziwil- un kriminal-leetâs ir runajams no pulkſt. 8—10 rihtâ un no pulkſt. 5—7 wakarâ
Wehwer-celâ Nr. 6.

Terbatas uniwerſitates
ſeeweeſchu klinika.

Seeweetes uſ gruhtâm kahjam un dſemdetajas top katrâ beſ maſſas peenemtas un ſlimas ſeewas par welti ahrſtetas.

Slimneeku peenemſchana katru deenu no plkſt. 10 pr. pusd. Slimneeku uſnemſchana eeſahkuſês ar 1. ſeptembri.

Direktors:
2 **Prof. Dr. Küstner.**

---

2 Terbatas uniwerſitates
medizinſka klinika.

Slimneeku uſnemſchana eeſahkuſês 1. ſeptembri. Wiſpahrigâ ſlimneeku nodalâ ir par apkopſchanu un ahrſteſchanu 35 kap. par deenu jamakſâ. Slimneeku uſnemſchana beſ makſas noteek tikai ar ſewiſchku direktora atlauju.

Runas ſtundas katrâ deenâ, iſnemot augſtâs ſwehtku deenas, no plkſt. ½9 lihdſ ½10 pr. pusd.

Wiſpahrigâ uniwerſitatu poliklinika ſchinî ſemeſtrî tiks atwehrta 1. nowembri.

Prof. Dr. K. Dehio,
medizinſkas klinikas direktors.

Puiſis un meita
wajadſigi pee lauku darbeem, Rigas tuwumâ. Peeprafams no pulkſt. 3 lihdſ 5 pehz pusd. Neweles celâ Nr. 86, kort. 8.

Jauna meita,
iſweiziga faimneezibâ un pee ſchuhſchanas, **kura ilgaku laiku uſ ſemem bijuſe, ar labâm** leezibas ſihmem, **meklê weetu,** wiſmihlaki uſ ſemem. Tuwakas ſinas Rigâ, Leelajâ Petera baſnizas celâ Nr. 2, 2 trep. augſchâ, pee Peterſenu kundſes.

Jauna meita no laukeem
wehlas dabut Rigâ weetu par behrnu aulî, iſtabas meitu, maſgataju jeb faimneezi. Japeeprafa Ernſta Plates drukatawâ, Rigâ, pee Petera baſnizas.

Iſdewigs pirkums. 1
Slimibas dehl teek pahrdotas iſ brihwas rokas
2 leelas jaunas mahjas un 3 maſas mahjas
ar 700 kwadrat-aſu leelu **grunti** lihdſ ar **dahrſu,** atrodâs uhdens malâ, preekſch katras tirgoſchanas derigas, un eenes 11% tihras peĩnas. Pirzeji teek luhgti ſawas adreſes nodot ſchahs awiſes ekſpedizijâ ſem Nr. 29—31, burt. A. A.

Jaunâ Zibirijas wadmalu un triku magaſina
leelâ Jaun-celâ Nr. 15,
peedahwâ bagatigâ iſwehlê **ſkaidru wilnas drahnu,** arſchinu par 1 rbl. 60 kap. un 1 rbl. 35 kap. (2 arſchinas platumâ); iſturiguma un lehtuma ſinâ neperezeſchama mahju-, darba-, medineeku- un zeļotaju-uſwalkeem, kâ ari loti deriga eeredzeem, teknikeem, kontoriſteem, gimnaſiſteem u. ž. 1

Stipri un lehti
teek wiſi preekſchmeti no ſtikla, porzelana fajanſa, mahla, juhrputâm, marmora, malachita, ſilonkaula u. t. t. Peldu celâ Nr. 17 (21), 3 tr. augſtu **ſakîteti.**

Rigas rikſchbrauzeju beedriba.

Skreeſchanàs zeſch Strehlneeku eelas galâ.

Swehtdeen, 13. ſeptembri ſch. g., plkſt. 3 pehz pusd.:

Skreeſchanàs.

Broniſlawa Schedick jkdſe ar gaiſa balonu **„Montgolfière"**

pazelſees gaiſâ.

Makſâ: Loſchâs — 1 rbl. 50 kap., tribinê — 1 rbl., ſehdu weetâs — 50 kap., ſtahwweetâs — 20 kap.

Newska deega manufaktura
peedahwâ **loti labâ kwalitetâ, tik pat labu, kà ahrſemes prezi un pee tam dauds lehtaki**

maſchinu ſpoliſchu deegu,
melnu, baltu un krahſainu, wiſôs numurôs,

tamborejamo deegu

iſ ſawas **angrojas noguldîtawas, Rigâ, Peldu celâ Nr. 2,** un iſ wiſwairakajâm leelakâm pahrdotawâm Baltijâ.

Seelig un Meyer,
general-agenti.

Aleksanders Bergbohms,
Kalku celâ Nr. 9
(krahjkaſes namâ),
Smilſchu celâ Nr. 20,
peedahwâ

pirma gumijas-galoſchas

kungeem, dahmam un behrneem

par lehtâm zenam

Pirmà leelà Kreewijas rihſu-ſterkelu fabrika.
Fabrikas ſihme.

Москва 1882. Симферополь 1888. Харьковъ 1887. Одесса 1884.

Selta un ſudraba medaļas.

Sterkelu fabrikazijas ſabeedriba
J. Willms un beedr.,
Halbſtadtê, Taurijas gubernâ, Kreewijâ.

Eedroſchinamees zeen. publiku darit uſmanigu uſ muhſu **rihſu-ſterkeli,** kas pagatawota iſ wiſlabakajeem Perſijas rihſeem. Muhſu **rihſu-ſterkele** labuma ſinâ naw ſliktaka par wiſlabakeem ahrſemju fabrikateem, turpretim lehtaka, un tadêl mums eeſpehjams, ar katru eekſchſemes kà ari ahrſemes fabrikatu ſazenſtees. Muhſu **rihſu-ſterkele** ir tihra no ſaehdoſchâm weelam un ziteem peemaiſijumeem. Muhſu **rihſu-ſterkele** ir uſ wiſâm iſſtahdem Kreewijâ ar augſtakâm medaļam tikuſe apbalwota.

Muhſu **rihſu-ſterkelu noliktawa leelumâ** preekſch **Widſemes** un **Kurſemes** atrodas pee

Th. Angelbeck un beedr., Rigâ,
kolonial-pretſchu pahrdotawa,
Schahku celâ Nr. 4 (ſenak Nr. 2) un Melngalwju celâ Nr. 3.

Sterkelu fabrikazijas ſabeedriba
J. Willms un beedr.

Manâ grahmatu un bilſchu drukatawâ, Rigâ, pee Petera baſnizas, kà ari wiſâs zitâs grahmatu pahrdotawâs, dabujama:

Widſemes wezà un jaunà
Laika-grahmata
1893. gadam.
Makſâ: ne-eeſeeta 5 rbl. 100 gab., eeſeeta 10 kap. gab.
Ernſts Plates.

Iſpahrdoſchana.

Tadêl ka brihſumâ ſawu weikalu **pilnigi nobeigſchu,** zeen. publikai laipni paſinoju, ka no ſchihs deenas ſahkot

wiſas weikalâ eſoſchas prezes

par peenemigâm zenam iſpahrdodu.

Seemas ſeſonai tuwojotees, eſmu ſawu **Maſkawas kaſchoku zepuru** krahjumu katrâ ſinâ pilnigi papildinajis. Manu pretſchu labums wiſpahrigi paſihſtams.

Wiſi paſtellejumi ſeptembra un **oktobra** mehneſchôs teek tapat kà lihdſ ſchim **labi un zenas wehrti** iſpildîti.

Magaſines eetaiſe ir no **1. janwara** n. g. pahrdodama.

Ar augſtzeenibu
Alberts Kluths,
hutu, platmalu un zepuru magaſina,
Kalku eelâ Nr. 20, leelâs Kaleju eelas ſtuhri.

Pirmà Kreewijas ugunsapdroſchinaſchanas beedriba,
dibinata **1827** Peterburgâ.

Pilnigi eemakſats pamat kapitals **4,000,000 rbl.**
Reſerwes kapitali . . . . . **3,000,000 rbl.**

General-agents: **R. John Hafferbergs,**
Rigâ Kungu celâ Nr. 22.

Lehti, labi un derigi!
Kà ſewiſchki eeteizamus peedahwà
„Laſerma" ſabeedriba
nupat kà iſnahkuſchos
papiroſus

„Grafskija", 25 gabl. 15 kap., 10 gabl. 6 kap.,
„Swet", 10 „ 5 „
„Atlasnija", 10 „ 5 „

kurus apgahdajot beedriba netaupija ne puhles, nedſ iſdewumus.

Dabujami wiſâs **kolonial-tirgotawâs** un

„Laſerme" ſabeedribas noliktawâ,
Rigâ, Grehzineeku celâ Nr. 26.

P. S. Top luhgts raudſitees uſ to, ka banderole nebuhtu ſaplosita.

Skolu wajadſibas
paſihſtamâ labumâ
leelumâ un maſumâ
par lehtakàm zenam papiru, rakſtamu un ſihmejamu leetu pahrdotawâ konto-grahmatu un konwertu fabrikâ no

August Lyra.

Mana turpmakà adreſe:
Nitaures krahſotawâ (Н...
up. rop. **Венденъ.**
Kruhmiņu Jahņis.
(Aulukalnôs.)

Pihladſchu o...
wairak nepehr...
A. Wolffſchmi...

J. Jaksch & Co.,
Rigâ.
Wairumâ. **Zeetas zenas.**
Porzelana krahſaſchanas un ...
grawe...
Leelakà iſwehle un noliktawa
porzelana, fajanſa u. kriſtala galda trauku.

Alfènide,
miſina un laketas ſkahrda leetas, galda naſchi, uhdens filteri, petroleſas lampas un bronſa apgaiſmoſchanas artikeli, pulkſteni, muſikas rihki un peederumi.

Nikela remontoires **pulkſteni.**

Enkura pulkſteni par 10 rbl. **Zilindra pulkſteni** par 8 rbl.

Latweeſchu
Tautas Kalendere 1893
dabujama **Blankenſteina drukatawâ,** Rigâ, Wehwer-celâ Nr. 13, un pee Schahku wahrteem Nr. 59, grahmatu boditê, uſ tirgus, Daugawas malâ.

Manas grahmatu- un bilſchu-drukatawâ burtu-leetuwê un Latweeſchu grahmatu pahrdotawâ, Rigâ, pee Petera baſnizas, dabujamas ſchahdas grahmatas:

Behrnu upuri,
jeb ſkolas dſeeſmu-grahmatina, kurâ Widſemes un Kurſemes dſeeſmu-grahmatas wiſſwarigakâs dſeeſmas un dſeeſmu-perſchinas, faſtahdîjis un ar notem weenojis mahj. K. Brandt.
Makſâ 20 kap.

Beliſars,
Nihta-Romneeku kara-wadons, jeb: ihſtena ſeewas mihleſtiba un uſtiziba.
Makſâ 20 kap.

Berlikina Gezs ar to dſelſs-roku.
Skatu-ſpehle peezôs zehleenôs no J. W. Göthe. Latwiſki no Croon.
Makſâ 30 kap.

Biſneeks Selners.
Stahſts no P. Pruhs.
Makſâ 10 kap.

Dehls no kara-deeneſta.
Treſcha druka.
Makſâ 8 kap.

Ernſts Plates.

Gaſes un uhdens wadu eetaiſes. Maſgaſchanàs eetaiſes. Maſgaſchanàs galdus.

Peedahwâ iſ ſawa bagata krahjuma
tehja un **kaſija maſchinas,**
ſaftes un **ſupas katlus,**
kaſerokus un **tehjas katlus,**
ſchelejas un **kuhku formas**
u. t. pr.

W. F. Peterſohn,
kapara-kaleju meiſtars,
Rigâ, leelâ Minz celâ Nr. 4/6 Rigâ,
iſgatawo
wiſadus
kapara-kaleju darbus.

Twaika, gaſes un uhdens krahnus un **wentilus.**
Steepkas kapara, dſelſs un alwas truhbas wiſadâ leelumâ, pee tahm peederoſchus **fitingus** un **faſona gabalus**
u. t. pr., u. t. pr.

Kloſetus un uhdens nolaiſchanas weetas. Uhdens notezeſchanas wadus iſ mahla, tſchugguna, dſelſs un kapara truhbam.

Печатать разрѣшается. Рига, 11 сентября 1892 г. — Рижскій Полиціймейстеръ Подполковникъ Рейхартъ. — Drukats un dabujams pee bilſchu- un grahmatu-drukataja un burtu-lehjeja Ernſts Plates, Rigâ, pee Petera baſnizas.